מתני' א) א הריני נזיר כשער ראשי וכעפר הארץ וכחול הים הרי זה נזיר עולם ומגלח אחת לשלשים יום רבי אומר אין זה מגלח אחת לשלשים יום ואיזהו מגלח אחת לשלשים האומר הרי עלי נזירות כשער ראשי וכעפר הארץ וכחול הים ב) ב הריני נזיר מלא הבית או מלא הקופה בודקין אותו אם אמר אחת גדולה נזרתי נזיר ל' יום ואם אמר סתם נזרתי רואין את הקופה כאילו היא מלאה חרדל ונזיר כל ימיו ג) ג הריני נזיר מכאן עד מקום פלוני אומדין כמה ימים מכאן עד מקום פלוני אם פחות מל' יום נזיר ל' יום ואם לאו נזיר כמנין הימים הריני נזיר כמנין ימות החמה ד מונה נזירות כמנין ימות החמה אמר רבי יהודה מעשה היה כיון שהשלים מת: **גמ'** רואין את הקופה כאילו מלאה חרדל ונזיר כל ימיו ואמאי וליחזייה כאילו מלאה קישואין ודלועין ותיהוי ליה תקנתא אמר חזקיה במחלוקת שנויה ור"ש היא דאמר אדם מכנים את עצמו לדבר שספיקו חמור מודאי דתניא ד) הריני נזיר ע"מ שיהא בכרי זה מאה כור והלך ומצאו שנגנב או שאבד ר"ש אוסר ה) שספק נזירות להחמיר ר' יהודה ה מתיר שספק נזירות להקל רבי יוחנן אמר אפילו תימא רבי יהודה התם לא נחית ליה לנזירות הכא נחית ליה לנזירות במאי לסלוקיה מיניה אמאי לא ליחזיה לקופה כאילו מלאה קישואין ודלועין ותיהוי ליה תקנתא ו) הא ס"ד נזירות הוא דקביל עילויה

דר'

מתני' האומר הריני נזיר כשער כו'. א)[דאמרינן] נזירות כשער ראשו קבל עליו והרי זה נזיר עולם לפי ששערות ראשו מרובין משני חייו ויהא מגלח כל ימיו אחת ב)בסוף שלשים ויביא קרבן: **רבי אומר אין זה מגלח אחת** ג)**לשלשים.** והאי דקאמר (א) כשער ראשי חדא נזירות אריכא קבל עליו כשיעור שער ראשו ואינו יכול להשלימה ואינו מגלח לעולם: **אלא איזהו שמגלח אחת לשלשים יום זה שאמר הרי עלי נזירות כשער ראשי.** דהואיל ואמר (ב) עלי נזירות משמע דקא מפליג בין נזירות לנזירות ויהא מגלח בסוף כל שלשים ומביא קרבן: **בודקין אותו אם אמר אחת גדולה נזרתי הרי זה נזיר שלשים יום.** ותו לא. והא דאמר מלא הבית משמע כאילו אמר אריכא לי מילתא כמלא הבית או כמלא קופה: **ואם אמר סתם נדרתי.** נעשה כאילו אמר מלא חרדל ונעשה כל ימיו נזיר דאמרינן נזירות כמנין גרעיני חרדל שבו קבל עליו ואין להם הפסקה כל ימיו: **גמ' ואמאי וליחזייה.** להאי קופה כאילו מלאה קישואין ואי מחזקא מינייהו י' נימא די' ד)נזירות של שלשים שלשים קבל עליו: **ותיהוי ליה תקנתא.** אחר אותם עשרה ה)נזירות לשתות ביין: **אמר חזקיה במחלוקת שנויה.** דאיכא מאן דסבירא ליה (ג) ו) כוותיה ומתני' ז)לא תני הכי: **ר"ש היא דאמר אדם מכניס עלמו לדבר שספקו חמור** ח)**מודאי.** דאילו נזיר ודאי מגלח ומביא קרבן ונאכל ואילו על ספיקו לא מצי ט)מגלח דהכי מפרש באלו מותרים במסכת נדרים ז): **הריני נזיר כו' ר"ש אוסר.** שחייב בנזירות י)דהואיל דהוי ספק אי הוו ביה מאה כור אמרינן דהוי ביה ודאי מאה כור וליהוי נזיר שכל ספק נזירות להחמיר א] דספיקו בנזיר חמור מודאו ב] דאילו ודאי שלא היו בו מאה כור לא הוי נזיר השתא דהוי ספק אמרינן דנזיר הוא. הכי נמי במתניתין כ)דהואיל דספקא הוא דלא ידעינן אי אדעתא דמלאה קשואין אי ל)בחרדל קאמר אמרינן ביה ספק נזירות להחמיר וכמאן דמלאה חרדל קאמר ואין לו תקנה אבל אליבא מ)דמ"ד שכל ספק נזירות להקל לדידיה אמרינן רואין אותה כאילו מלאה קשואין: **ר' יוחנן אמר אפילו תימא כר' יהודה.** דהתם טעמא מאי אמר ר' יהודה דספק נזירות להקל דדלמא לא הוו ביה מאה כורין ולא נחית ליה לנזירות כלל ומספיקא לא אמרינן ליה דליהוי נזיר כי היכי דלא לייתי חולין לעזרה לכי משלים נזירותו(ד): **אלא הכא כיון דנחית ליה לנזירות.** אי משום מלאה קישואין אי משום מלאה חרדל נזירות נ)חיילא עליה ממה נפשך וכיון דנחית לנזירות במאי לסלקיה ס)מש"ה אית לן למימר דנזירות כמנין גרעיני חרדל קיבל עליו ולעולם כל ימיו יהא אסור ביין: **אמאי לא ניסלקיה נימא דליחזיה כאילו מלאה קישואין.** ולכי משלים ליה נזירות כמנין קישואין שיכולין ליכנס בתוך הקופה ומייתי ליה קרבן ע)הוי כמסולק ועומד דכלא נחית ליה לנזירות דמי ותיהוי ליה תקנתא: **הא.** לא מצית אמרת פ)דנזירות קבל עליו:

דרבי

הריני נזיר מלא הבית מלא הקופה. פירוש בית ריקנית או קופה ריקנית ח)לפנים בודקין אותו אם אמר אחת גדולה נדרתי נזיר שלשים יום פי' נזירות אחת נדרתי והא דקאמר מלא הבית דאריכא ליה מילתא [כו'] ואינו נזיר אלא שלשים יום: [ואם אמר סתם] נדרתי. רואין הקופה כאילו מלאה חרדל ונזיר כל ימיו לרבנן דלעיל נזירות אחר נזירות ולרבי נזירות ארוך: **מכאן** ועד מקום פלוני פחות¹ מל' יום נזיר שלשים יום. מידי דהוה אאומר הריני נזיר יום אחד דהוי נזיר ל' יום: ואם לאו נזיר כמנין הימים. וכדפריש'² לעיל דמיירי כשהחזיק בדרך: **כמנין** ימות השנה מונה נזירות כמנין ימות השנה. דהיינו שס"ה חדשים יהיה נזיר נזירות אחר נזירות ומגלח בינתיים ומביא קרבן כיון דקאמר כמנין משמע נזירות³ ולא נזירות ארוך: **אמר** רבי יהודה מעשה היה וכיון שהשלים מת. רבי יהודה לסיועי' לתנא קמא קאתי וקאמר מעשה היה וחייבוהו חכמים נזירות הרבה וכיון שהשלים כולו מת: **וליחזייה** כאילו היא מלאה קישואין ודילועין ותהוי ליה תקנתא. אמתני' קא פריך דקאמר רואין כאילו היא מלאה חרדל ואין לו תקנה והוא הדין דמצי למיפרך וליחזי כמאן דמלי בנק ולא נתכוון זה אלא לנזירות אחת [וניקל] עליה וקלא קשה דהיאך ניקל עליה מספק ויש לומר דהתם תנן במסכת טהרות (פ"ד מ"ז) ספק נזירות להקל וא"ת והא לעיל גבי מכאן ועד סוף העולם פריך לחומרא ויש לומר דהתם לא ידע שום צד דמצי למימר לקולא בלישנא דמכאן עד סוף העולם ולפום ריהטא משמע דנזירות קבל עליה מכאן ועד סוף העולם ולכך פריך לחומרא ממשמעות לשונו אבל הכא קס"ד דאין אדם מכניס עצמו לדבר דספקו חמור מודאו שעל ידי ספק יהיה חמור לו מאילו קבל עליו נזירות ודאי כמו שאם בבירור לחרדל נתכוון מונה נזירות אחר נזירות לעולם ומגלח בין כל אחת ואחת ומביא קרבן והשתא דאיכא לספוקי [דלקישואין או] לבנק נתכוון משיגלח פעם אחת שוב לא יוכל⁴ עד שיביא קרבן וקרבן אינו יכול להביא דשמא לבנק נתכוון לחד נזירות וקמייתי חולין בעזרה: **שיהא** בכרי זה מאה כור ומצאו שנגנב. ואין אנו יודעין אם היו בו מאה כור אם לאו ר"ש אוסר דספק נזירות להחמיר דחיישינן דלמא היו בו מאה כור ° ולקמן מפרש תקנתא ג] לר"ש דאומר⁵ קודם שיתחיל למנות ימי נזירותו אם היו בו מאה כור והריני נזיר מדבורי הראשון הנה אשלים נדרי ומביא קרבנותיו ואם לא היו בו מאה כור ואם כן בדבורי לא היה בו ממש הריני נודר בנזיר מעכשיו ויהיה נזיר שלשים יום ויביא קרבנותיו ואין כאן חולין בעזרה כי הוא נזיר שלשים או מכח דיבור הראשון או מכח דיבור השני ואם תאמר ומאי ספקו חמור מודאו הרי הוא נפטר בנזירות אחת ובקרבן אחד כאילו בודאי היו בו מאה כור ויש לומר דיכול לבא לידי חומרא כגון אם נטמא קודם שהתנה דהשתא הוי ספק נזיר טמא ואין לו תקנה דלא יוכל להביא אשם טמא על הספק שלא⁶ היו בו מאה כור וקא מייתי חולין בעזרה ואסור ביין ובתגלחת לעולם [דשמא] נזיר הוא ואינו יכול לפטור מנזירותו אם לא בהבאת אשם טומאה וזה אין בא על התנאי אבל נטמא אחר שהתנה אז הוה ודאי נזיר טמא ומייתי אשם טומאה והדר משלים נזירותו: **רבי** יהודה מתיר שספק נזירות להקל. דהוא לא קיבל עליו אא"כ ימלא בו מאה כור וכן במתני' רואין אותה כאילו מלאה בנק ויפטר בנזירות אחת: **אפי'** תימא רבי יהודה התם לא נחית לנזירות כלל. כלומר אין⁷ להטיל עליו נזירות דשמא לא היו בו מאה כור: **הכא** נחית לנזירות במאי לסלוקיה מיניה. כלומר במתניתין על כרחין חייב לנזירות אחת ואפילו אי בנק אמר וכיון שירד לנזירות אינו יכול להסתלק כמו שמפרש והולך ופריך אמאי אינו יכול להסתלק ליחזי כאילו היא מלאה קישואין או מלאה בנק ותיהוי ליה תקנתא: דסלקא דעתך דנזירות קביל עליה. כלומר יגלח ממה נפשך לסוף שלשים יום ויביא קרבן דאי חדא נזירות קביל עליה שפיר קמגלח ואי נמי חרדל קביל עילויה מאי לגלוחי אחר שלשים יום דקא סלקא דעתך אי אמר חרדל לנזירות קביל עליה כלומר הרבה נזירות ולא נזירות אחת ארוך וכיון שיגלח לסוף שלשים שוב לא תטיל עליה נזירות לרבי יהודה דמאן לימא לן דחרדל קביל דלמא בנק⁸ והשלים נדרו והשתא דמי להיא דכרי דאמר רבי יהודה מתיר ואמאי אינו יכול להסתלק ומשני רבי יהודה סבר לה כרבי ד] דהאמר⁹ ט)חרדל הן נזירות ארוך קביל עליה ועד יום מותו לא מצי לגלח הלכך הכא ע"כ נחית לחד נזירות אפילו אי בנק קביל וכיון שאתה מורידו לנזירות אפילו לרבי יהודה תו לא מצי להסתלק דשמא חרדל קביל עליה ונדון עד יום מותו נזירות חד וארוך ולא דמי להיא כלל¹⁰ דאינו יורד לנזירות לרבי יהודה:

ורבי

מסורת הש"ס

א) לעיל ז., ב) (ג"ז שם), ג) לעיל ז., ד) [תוס' פ"ב] לקמן לד. נדרים יט. ע"ש, ה) [לקמן יג.], ו) ס"א לה, ז) [דף יט:], ח) נ"ל לפניו, ט) נ"ל חד נזירות,

◆

נוסחת הריב"ן

א) אומרים: ב) לל' יום: ג) לל' יום: ד) נזירים: ה) נזירות: ו) כוותך: ז) דלא: ח) מודאי: ט) לגלח: י) הואיל: כ) הואיל: ל) חרדל: מ) דמאן דמתיר: נ) דחיילא עליה במאי לסלקיה: ס) לסלוקיה מיניה הכא אית לן למימר כו': ע) ומייתי ליה קרבן תיהוי ליה תקנתא כצ"ל והשאר ליתא: פ) דנזירות:

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה רבי אומר וכו' והאי דקאמר הריני נזיר כשער ראשי: (ב) ד"ה אלא וכו' דהואיל ואמר הרי עלי: (ג) ד"ה אמר חזקיה וכו' דסבירא ליה כותיך ומתניתין דלא תני הכי: (ד) ד"ה ר' יוחנן וכו' לכי משלים נזירותו אבל הכא כצ"ל והד"א:

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שיהא בכרי ולקמן מפרש. דף יג ע"א ולב ע"ב:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה הריני נזיר וכו' ר"ש אוסר וכו' שכל ספק נזירות להחמיר דספיקו עכ"ל. נ"ב ולע"ג דספיקו: ב] בא"ד חמור מודאו דאילו ודאי. נ"ב ואילו ודאי עיין א"מ: ג] תוס' ד"ה שיהא בכרי וכו' ולקמן מפרש תקנתא. ר"ל דלקמן דף יג ע"א מפרש במתני' תקנתא לר"ש להתנות והך תקנתא שייך נמי הכא. אורח מישור: ד] ד"ה הכא נחית לנזירות וכו' ומשני רבי יהודה סבר לה כרבי דהאמר חרדל נמחקו תיבות דהאמר חרדל ונ"ב דאמר הך כצ"ל:

◆

הגהות התוספות

1. נ"ל אם פחות. 2. נ"ל וכדפירש הש"ס. 3. נ"ל נזירות הרבה. 4. נ"ל לא יכול לגלח (וכן בס"י איתא יכול). 5. נ"ל דיתנה ויאמר. 6. נ"ל שמא לא. 7. נ"ל מספק אין. 8. נ"ל בנק קיבל. 9. נ"ל דאמר חד נזירות ארוך כו'. 10. נ"ל להיא דכרי.

◆

פי' הרא"ש

הריני נזיר כשער ראשי וכו'. הרי זה נזיר עולם ומגלח א' לשלשים יום. כי קיבל עליו נזירות כמנין שער ראשו וכל ל' הוי נזיר בפני עצמו ומגלח בכל יום ל' ומביא קרבנותיו ובו ביום מתחיל נזירות ואינו שותה יין ואינו מטמא למתים לעולם ולא כנזיר עולם דלעיל דנזיר אבשלום דמיקל בתער דווקא ולא במספרים ופליגי לענין אם מגלח לשנה או לל' יום או לז' ימים ואם רצה אינו מגלח ואינו מביא קרבן אבל נזיר עולם (בהרא) [דהכא] צריך לגלח ולהביא קרבנותיו משלשים לל'. והא מספקא לי אם ירצה לעמוד בנזירותו בלא הבאת קרבן זמן גדול ורק שלא יעבור בבל תאחר על קרבנות שנתחייב אם הרשות בידו מידי דהוה הנזירות שהשלים ימי נזירותו שיכול להשהות קרבנותיו ובלבד שלא יעבור בבל תאחר. או דלמא כיון שקבל עליו נזירות כל ימיו חייב הוא להשלים נזירות זו מיד ולהתחיל אחרת והדעת נוטה כך כיון שכל ימיו הוא מחייב נזירות אין לו לאחר מלהשלים כל מה שיוכל. ועוד יש דין ג' לנזיר עולם אם אמר הריני נזיר ק' שנה או אלף שנים הוא נזיר לעולם ונזירות א' יש לו כל ימי חייו ואינו מגלח לעולם אם לא נטמא כדקתני בברייתא בגמ' אין זה נזיר עולם אלא נזיר לעולם: ר' אומר אין זה מגלח א' לשלשים יום דסבר ר' דנזיר אחד ימים כמנין שער ראשו קבל עליו ואיכא לאיסתפוקי אם יש לו דין נזיר עולם דאבשלום או דין נזיר לעולם ואין נ"ל ספק כיון דנזיר אחת כמנין שערות קבל עלויה חד נזיר הוה כאומר ק' שנה: האומר עלי נזירות

עין משפט נר מצוה

מב א מיי' פ"ג מהל' נזירות הלכה יח:
מג ב מיי' שם הלכה יז:
מד ג מיי' שם הלכה ה:
מה ד מיי' שם הלכה ז:
מו ה מיי' שם פ"ג הלכה ט:

◆

מוסף רש"י

הרי זה נזיר עולם. יש לו דין אומר הרי אני נזיר עולם, שמגלח כל ל' יום והוי נזיר כל ימיו (ראמ"ה בשמו). **ומצאו שנגנב או שאבד.** ואין ידוע אם היה שם מאה כור אי לא (נדרים יט.).

◆

פי' הרא"ש (המשך)

כשער ראשי. דנזירות מופסקות קבל עליו כשער ראשו: אם אמר א' גדולה נזרתי. כלומר נזירות א' קבלתי עלי ונראת לי גדולה כמלא הבית. ואם אמר סתם נזרתי לא היה כלבי אלא מה שידונו חכמים לשוני. ונזיר כל ימיו בגמ' מפרש לה. עד מקום פלוני מפורש למעלה: מונה נזירות כמנין ימות (השנה) [החמה] שס"ה נזירות כמנין ימות החמה ודוקא דאמר כמנין ימות החמה אבל אם אמר כימות החמה חד נזירות קבל עלויהי שנה א' כיון דאית ליה קצותא כדדייקינן לעיל מברייתא דאלף שנה והא דלא דייק מהך מתני' דאמר כמנין הא לאו הכי לא אמרינן נזירות קבל עליה כיון דאית ליה קצותא. משום דאיכא למימר דאתיא (הוא) כרבי או כר' יהודה דסברי דאפילו כשער ראשו חד נזירות קבל עליו אבל לרבנן לא שאני להו בין איכא קצותא לליכא קצותא: ואמאי וליחזייה כאילו היא מלאה קשואים ודלועין. דספק נזירות להקל ולא ימנה אלא אחת כמנין קשואים מלא הקופה ואם היא מחזקת פחות מל' ימנה נזיר א' ואם היא מחזקת מ' או חמשים ינהוג נזירות כמנינם: אדם מכניס עצמו לדבר שספקו חמור מודאי. דסבר ספק נזיר' להחמיר ואפילו בדבר שספקו חמור מודאי מכניס עצמו לכל חומר הספק כגון בהך מתני' שאם ודאי כחרדל היה מגלח מל' לל' ועכשיו שהוא ספק שמא מלאה קשואים קאמר אינו מגלח אלא פעם אחת א' נזירו' ראשונה אם מחזקת הקופה פחות מל' מגלח ביום ל"א ואם מחזקת יותר משלשים מגלח סוף ששים וא' ושוב אינו מגלח כל ימיו דשמא כחרדל קאמר ונזיר עולם הוי ואינו יכול לגלח מל' לל' דשמא בקשואים קאמר ואינו מביא קרבן דהוי חולין בעזרה ואע"ג דעולה ושלמים מצי לאתויי ולהתנות בנדבה חטאת אינה באה נדבה ואינו יכול לגלח בלא הבאת קרבן: ר"ש אוסר שספק נזירות להחמיר ואע"ג דספקו חמור מודאי דאילו היה בו ק' כור היה נזיר ומגלח לשלשים יום ועכשיו אינו מגלח לעולם שאינו מביא קרבנותיו בספק ותימה ולמה ספקו חמור מודאי יאמר אם לא היה בו ק' כור הריני נזיר וי"ל דמ"מ הוא חמור שאם נטמא קודם שאמר תנאי זה אינו יכול להביא קרבן טומאה וכן במתני' יכול לקבל עליו נזירות כמנין חרדל אלא שאם נטמא אחר שהשלים נזירות של קשואים קודם שקיבל עליו נזירות כחרדל אינו יכול להביא קרבן טומאה: ר' יהודה מתיר שספק נזיר' להקל דלא מעייל נפשיה לספק חמור ואינו נזיר כלל שכך היה דעתו שאם לא יוכל לברר הדבר שלא יהיה כדבורו: התם לא נחית לנזירות. כלומר התם לא נחית ליה לנזירות דשמא לא היה בו ק' כור ומספק לא מחתינן ליה לנזיר כי לא היה דעתו ליכנס לספק חמור: הכא נחית ליה לנזירות או של קשואים או של חרדל במאי לסלוקיה מיניה הרי כל ימיו עומד בספק זה והיאך נוכל לסלקו: אמאי לא לחזייה כאילו היא מלאה קשואים ותיהוי ליה תקנתא. למה אתה אומר שעומד כל ימיו בספק זה ואין לו תקנה הרי אחר שעברה נזירות של קשואים יחשוב דס"ד נזירות של חרדל קבל עילויה ואחר שגילח לנזירות של קשואים נסתלק מספק קישואים ואין עליו עתה אלא ספק חרדל ולא נחת אכתי לנזיר ומספיקא לא מחתינן ליה דספק נזירות להקל.

דר' יהודה סבר לה כרבי דתנן רבי אומר אין זה מגלח אחת לשלשים יום ואיזהו שמגלח אחת לשלשים יום האומר [הרי] עלי נזירות כשער ראשי וכעפר הארץ וכחול הים ורבי יהודה מי סבר לה כרבי והתנן הריני נזיר כמנין ימות החמה (א) וכו' א"ר יהודה מעשה היה וכיון שהשלים מת אא"ב נזירות קא מקבל עליה היינו טעמא דכיון דהשלים מת אלא א"א חדא נזירות קבל עילויה מי הוי השלמה כלל ועוד מי סבר לה כרבי והא תניא רבי יהודה אומר הריני נזיר מנין הילקטי קיץ ומנין שבלי שמיטה מונה נזירות כמנין הילקטי קיץ וכמנין שבלי שמיטה מנין שאני ומי שאני ליה לרבי מנין והתניא א)הריני נזיר כמנין ימות החמה מונה נזירות כמנין ימות החמה כימי הלבנה מונה כימי הלבנה רבי אומר עד שיאמר נזירות עלי כמנין ימות החמה וכמנין ימות הלבנה רבי יהודה סבר לה כותיה בחדא ופליג עליה בחדא סבר לה כותיה בחדא (ב) ב)נזירות קביל עילויה ופליג עליה בחדא דאילו רבי יהודה שני ליה מונה ורבי לא שני ליה מונה: ג)ת"ר ג)הריני נזיר כל ימי חיי הריני נזיר עולם הרי זה נזיר עולם אפילו מאה שנה אפילו אלף שנים אין זה נזיר עולם אלא נזיר לעולם: ת"ר הריני נזיר ואחת ג)מונה שתים ועוד מונה שלש ושוב מונה ארבע פשיטא מהו דתימא ושוב כי כולהו והויא ליה שית קמ"ל דלא: ד)ת"ר הריני נזיר סומכוס אומר הן אחת דיגון שתים טריגון שלש טטרגון ארבע פונטיגון חמש: ה)ת"ר ו)בית עגול דיגון טריגון פונטיגון אינו מטמא בנגעים טטרגון מטמא בנגעים מ"ט למטה הוא אומר 1קיר קירות למעלה הוא אומר קיר קירות הרי כאן ארבע:

הדרן עלך כל כנויי

דרבי יהודה סבר לה כרבי. דלאמר במתני' כי אמר הריני נזיר כשער ראשי אין זה מגלח אחת לשלשים יום משום דנזירות אריכתא קביל עילויה ולעולם אין לו תקנה שהרי שערות ראשו מרובין משני חייו ה"נ הריני נזיר מלא הקופה נזירות אריכתא קביל עילויה ואינו מגלח ומביא קרבן בסוף כל שלשים א) וכיון דההוא חד נזירות משיך כמלא הקופה לא מצית אמרת דליחזייה כאילו היא מלאה קישואים ולכי משלים נזירות כמנין קישואים שיכולין ליכנס לתוכה לייתי קרבן דהואיל ועייל נפשיה לנזירות ואיכא למימר דחדא נזירות אריכתא כמנין חרדל קיבל עליו לא מייתי קרבן מספיקא דדלמא פגע לאיתויי חולין לעזרה והלכך לרבי יהודה נמי לא מצי לסלוקי נפשיה מנזירות דלייתי קרבן ומש"ה לית ליה תקנתא: **ומי סבר לה ר' יהודה כרבי** (ג) **והתניא הריני נזיר כמנין ימות החמה מונה** ב)**נזירות כמנין ימות החמה.** שיהא מונה שס"ה נזירות של שלשים ג) ונמצא שיהא נוהג נזירות שלשים שנה: **אמר רבי יהודה מעשה.** באחד שאמר הריני נזיר כמנין ימות החמה וכיון שהשלים ד)נזירותו לסוף שלשים שנה מיד מת: **אי אמרת בשלמא נזירות.** של שלשים ה)קיבל עליו כמנין ימות החמה משכחת לה דכיון שהשלים מת: **אלא אי אמרת דחדא נזירות.** של שס"ה ו) קיבל עליו וכל חדא וחדא תהוי שס"ה ימים וצריך ז)דיהוי נזיר שס"ה פעמים שס"ה ימים כמנין ימות החמה וכדברי רבי דאמר דאין זה נזיר שיהא מגלח בסוף שלשים אלא כל שס"ה ימים יהא נוהג ח)נזירותו: **מי הוי השלמה כלל.** בשני דרבי יהודה מי הוי איניש דחיי כולי האי (ד) כשס"ה ימים [שס"ה פעמים] שצריך לנהוג נזירות בעצמו אלא מדקאמר ר' יהודה כיון שהשלים מת ש"מ ט)לא ס"ל כר': לישנא אחרינא **והתניא הריני נזיר כמנין ימות החמה.** כלו' כל זמן שהחמה זורחת דהיינו עד סוף העולם: **מונה נזירות כמנין ימות החמה.** כלומר כל ימיו יהא מונה נזירות של ל' י) ומגלח ומביא קרבן וא"ר יהודה מעשה באחד שנזר בכך וכיון שהשלים מת אי אמרת בשלמא נזירות של שלשים כ) קיבל עליו היינו דקאמר כיון שהשלים מת דכל קרבן וקרבן דמייתי לסוף תגלחת חשיבי ליה כמשלים אלא אי אמרת דחדא נזירות קיבל עילויה ל)עד ימות עולם ואסור לגלח כל ימיו מאי השלמה איכא הכא הא אכתי אילו הוה קיים הוה מיבעי ליה למיקם בנזירות. ועוד מי סבר לה כרבי: **והתניא בהדיא רבי יהודה אומר הריני נזיר כמנין הילקטי קיץ.** כמנין שבילים שעושים מ)קיילי תאנים בין הקציעות נ)כדי שיהו מהלכים בינתיים ולא יהו נדרכים ברגל: **וכמנין שבלי שמיטה.** דבשנת השמיטה אין השדות נזרעות ומניחין בהן שבלים של אסתקד ולפי שהן מועטין ונוח למנותן קאמר הכי. ואית דגרסי כמנין שבילי שמיטה שהשדות הפקר וכל ס)העם עושה שבילים בתוכו ואין בעל השדה מעכב על ידו: **מונה נזירות כמנין הילקטי קיץ ושבילי שמיטה.** ויהא מגלח כל ל' ול' ע)למנין הילקטי קיץ פ)אע"ג דלא אמר נזירות עלי. אלמא לית ליה לרבי יהודה הא דרבי דאי לרבי אי הוי התם מאה לקיטי קיץ צריך להיות מונה נזירות אריכא מאה פעמים צ)מאה יום או נזירות אריכא מאה יום: **מנין שאני.** דהיכא דאמר כמנין ימות החמה או כמנין הילקטי קיץ אפילו רבי מודה דנזירות קביל עליה ומגלח אחת לשלשים והיינו נמי דקאמר רבי יהודה לעיל כיון שהשלים מת אבל גבי קופה דנזירות אריכא קביל עליה אפילו רבי יהודה מודה דספק נזירות להחמיר וכדפרישנא: **רבי אומר עד שיאמר נזירות עלי כמנין ימות החמה.** לא יהא מגלח אחת לשלשים הא ק) לא אמר נזירות אלא הריני נזיר כמנין ימות החמה חדא נזירות ר) הוא קביל עליה כמנין ימות החמה עד עולם כדלעיל או לאידך לישנא שס"ה פעמים שס"ה ימים: **שני ליה מונה.** דמנין שני ליה והוי כמ"ד נזירות עלי: **אפילו מאה שנה אין זה נזיר עולם אלא זה נזיר לעולם.** דחדא נזירות אריכתא הוא דהויא משום דאית ליה קיצותא כדאמרינן לעיל [ז.]: **הריני נזיר ואחת מונה שתים.** (ה) ש)כי אמר ואחת כמאן דאמר ונזירות אחרת דמי: **האומר הריני נזיר ואחת ועוד.** מונה שלש נזירות. אמר הריני נזיר ואחת ועוד ושוב מונה ארבע: **מהו דתימא.** (ו) הא האי דקאמר ושוב משמע כאילו אמר ושוב ליהוי עלי נזירות כי הנך דאמרינן והויין להו שית קמשמע לן: **סומכוס אומר.** הריני נזיר הן חייב בנזירות אחת ואם אמר הריני נזיר דיגון מונה ב' טריגון מונה ג' טטרגון מונה ד' פונטיגון מונה ה' שכן מונין בלשון יון ואשמועינן דבכל לשון יכול אדם לקבל עליו נזירות ת): **בית עגול.** שאין לו זויות או בית דיגון שאין לו אלא שתי זויות או א) טריגון שאין לו אלא שלשה או פונטיגון שיש לו חמש זויות אין מטמא בנגעים טטרגון שיש לו ארבע זויות מטמא: **מ"ט למטה הוא אומר קירות.** ואם פשה הנגע בקירות הבית: **ולמעלה הוא אומר.** והנה הנגע בקירות הבית מדהוה ליה למיכתב בתרוייהו קיר דמשמע חד (ז) וכתב קירות דמשמע תרי אלמא ד' בעינן כדמדכר להו בלישנא דקרא. ומראיהן שפל מן הקיר לא קא חשיב אלא הני דכתיב בהו לישני יתירי קחשיב: **הדרן עלך כל כנויי**

ורבי יהודה מי סבר ליה כרבי. דהאומר חרדל1 והתנן הריני נזיר (מן החרלן) כמנין וכו' אמר רבי יהודה מעשה וכו' אי אמרת בשלמא נזירות הרבה קביל עליה) דכיון שהשלים מת כלומר נראה נופל בו לשון השלמה שהרבה נזירות שחייבוהו חכמים כיון שהשלים אותם מת אלא אי אמרת חדא נזירות ארוך קביל עליה מי הויא השלמה כלל פי' מי שייך ביה לשון השלמה כלל והרי הוא נזיר נזירות אחת שלא יגלח כמנין ימות החמה ואין שייך בו לשון השלמה כלל א] (אלא מאי) לרבי יהודה נזירות הרבה קביל עליה היינו טעמא מכיון שהשלים ב] מת [שאחר]2 שלשים יום מת כמו מילתא דת"ק דאמר מונה מנין נזירות כמנין ימות החמה אלא אי אמרת חדא נזירות מי הויא השלמה דידיה [כהשלמה דת"ק] ואם כן הוא מעשה לסתור ומדמייתי ר' יהודה בתר מילתא דת"ק ומעשה וכו' מכלל דמייתי ראיה למילתיה דת"ק ג] כמו שכתבתי. (הגה"ה): **מנין הילקטי.** כשמייבשין התאנים עושין תילין תילין מתאנים ליבש עד אין מספר ומנין שבילי שמיטה וכן3 בשמיטה אין השדות זרועות ומרבין בהן שבילים: **מונה** נזירות מנין הילקטי קיץ. אלמא נזירות הרבה קביל עלויה לר' יהודה ומשני מנין שאני פי' ודאי כי אמר מנין נזירות קביל עליה אבל כי אמר כחרדל או כהילקטי ולא הזכיר מנין חד נזירות ארוך קביל עליה כרבי: **ומי** שאני לרבי מנין. היה סובר כיון דר' יהודה כרבי סבר ליה ושני ליה בין אמר מנין בין לא אמר מנין ה"נ שני ליה לרבי ומש"ה פריך רבי אומר עד שיאמר נזירות עלי כמנין ימות החמה אלמא דלשון כמנין בלא נזירות לא משמע לרבי אלא חד נזירות ארוך ומשני ר' יהודה סבר לה כוותיה בחדא דחד נזירות קביל עליה כי אמר חרדל ופליג בחדא דר' יהודה שני ליה מנין ורבי לא שני ליה מנין: **הרי** זה נזיר.4 כאבשלום ומיקל למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה כו' וכדפירשנו לעיל: **אמר** מאה שנה או אלף שנה נזיר לעולם. ואינו מגלח ואינו מיקל עד יום מותו: **נזיר** ואחת מונה שתי נזירות. לפי שהוסיף לומר ואחת ועוד מוסיף ומונה שלשה כשאמר5 נזיר ואחת ועוד ושוב [ארבע]6 ומקשה פשיטא מהו7 דתימא ושוב כי כולהו ומני שית קמ"ל דלא: **[הריני]** נזיר סומכוס אומר הן אחת. פי' אם אמר הן הוא אחת כדאמרן בעלמא (שבת דף לא:) שכן בלשון יוני אחת קורין הינ"א: **דיגון** שתים. בלשון יון טריגון שלש טטרגון ד' פונטיגון ה' כמו בלשון יון: **בית** עגול. דהואיל ואין לו ד' זויות אין מטמא בנגעים כדמסיק מקיר קירות והיינו טעמא דכולהו:

הדרן עלך כל בינויי

עין משפט נר מצוה

מז א מיי' שם הלכה יא:
[ב מיי' פ"ג מהל' נזירות הלכה ז:]:
מח ג מיי' שם הלכה ח:
מט ד מיי' פי"ד מהל' טומאת צרעת הלכה ו:

תורה אור השלם

1. וְרָאָה אֶת הַנֶּגַע וְהִנֵּה הַנֶּגַע בְּקִירֹת הַבַּיִת שְׁקַעֲרוּרֹת יְרַקְרַקֹּת אוֹ אֲדַמְדַּמֹּת וּמַרְאֵיהֶן שָׁפָל מִן הַקִּיר: ויקרא יד לז
וְשָׁב הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְרָאָה וְהִנֵּה פָּשָׂה הַנֶּגַע בְּקִירֹת הַבָּיִת: ויקרא יד לט

הגהות התוספות

1. צ"ל דהאומר חרדל חדא משמע. 2. תיבות מת שאחר נמחק, וצ"ל שס"ה פעמים. 3. צ"ל כי בשמיטה. 4. צ"ל נזיר עולם. 5. צ"ל וכשאמר. 6. צ"ל מונה ארבע. 7. צ"ל ומשני מהו כו'.

פי' הרא"ש

סבר לה כרבי דאמר נזיר א' קבל עליה הלכך לא יצא מספק קישואים שאינו יכול לגלח א) לסוף דשמא כמלא חרדל קאמר וכל ימיו היה נזיר ומכאן מוכח דלרבי אינו מגלח כל ימיו דאל"כ פסיק מניה נזירות דקישואים: אא"ב נזירות קבל עלויה היינו טעמא דכיון דהשלים מת כלו' ניחא דמייתינן ליה מלתיה דר' יהודה על מלתיה דרבנן דהשלמה דידי' כהשלמה דרבנן: מי הוי השלמה כלל וא"כ הוי מעשה לסתור דבכל אתר דמייתי מעשה לסיועי מעשה ולא לסתור: הלקטי קיץ. מיבשי תאנים עושין שבילין בין הקציעות כמו בשלהי שבת כמין הלקטי קטנה היתה פי' שביל ור"ת פי' הלקטי קיץ כמו תל המתלקט כמין כלים של קציעות ושבילי שמטה בשביעית השדות הפקר והכל נכנסין בהם ומלאה שבילין: מונה נזירות כמנין הלקטי קיץ והוי נזיר כל ימיו: מנין שאני כיון שאמר כמנין ימות החמה כמנין הלקטי ודאי נזיר קבל עלויה: אבל אם אמר כימות החמה או כהלקטי קיץ חדא נזירות אריכתא קביל עליה: ס"ל כותיה בחדא וכו' ושלשה מחלוקות בדבר לרבנן בין אמר כמנין בין לא אמר כמנין נזירות קבל עליו היכא דלית ליה קיצותא ולר' לעולם חדא נזיר ולר' יהודה שני ליה בין מונה בין לא מונה: הריני נזיר ואחת מונה שנים וכו' א' ועוד מונה ג' א' ועוד ושוב מונה ד' ומגלח בכל א' ומביא (קרבנו) קרבן: מהו דתימא ושוב כי כולהו נ"ל דה"ה דהוה מצי למימר מהו דתימא ועוד כי כולהו ומונה ד' אלא אבתראה נקט: דיגון ב' אם אמר הריני דיגון ב' דיגון שאין לו אלא ב' זויות טריגון ג' זויות טטרגון ד' זויות: קיר קירות הוה מצי למכתב קיר וכתיב קירות והנה הנגע בקירות הבית והנה פשה הנגע בקירות הבית ומראהו שפל מן הקיר לא דריש דלגופא איצטריך ותימה דהא דרשינן מקירות איזה קיר שהוא כקירות הוי אומר זה קרן זויות וי"ל דאי לא אתא אלא לדרשא דהכא לכתוב ד' פעמים קיר ומדכתיב קירות דרשי' מניה איזהו קיר שהוא כקירות וליכא למימר דכולא להך דרשא איצט' וי"ל דא"כ בחד קירות סגי: סליק פרקא

א) ר"ל שאינו יכול לגלח אחר נזירות דקישואין.

מסורת הש"ס

א) [תוספת' פ"א, ע"ש ערכין ט: ע"ש], ב) גי' א"מ חדא נזירות, ג) לעיל ז. תוספתא פ"א, ד) [תוספ' רפ"א ע"ש] ב"ב קסד: ע"ש, ה) נגעים פי"ב מ"א [ב"ב שם ע"ש תוספתא דנגעים פ"ו], ו) גירסת א"מ ה"ט,

נוסחת הריב"ן

א) שלשים יום: ב) נזירות: ג) שלשים שלשים: ד) נזירותיו: ה) שלשים שלשים: ו) שס"ה ימים: ז) ליהוי: ח) נזירות: ט) דלא: י) שלשים שלשים: כ) שלשים שלשים: ל) כל: מ) מקיילי: נ) תיבת כדי ליתא בכ"י: ס) אדם: ע) מנין: פ) ואע"ג: צ) שלשים יום: ק) הא אם לא: ר) נזירות אריכא הוא דקביל עליה: ש) דכי: ת) לקבל עליו נזירות מדתני הין מונה אחת דיגון מונה שתים וכו' מפי רבי הס"ד: א) או בית טריגון:

הגהות הב"ח

(א) גמ' כמנין ימות החמה מונה נזירות כמנין ימות החמה אמר רבי יהודה: (ב) שם סבר לה כוותיה בחדא חדא נזירות וכו' שאני ליה וכו' לא שאני ליה: (ג) רש"י ד"ה ומי סבר וכו' והתנן הריני: (ד) ד"ה מי הוי וכו' כשס"ה פעמים שס"ה ימים שצריך וכו' לישנא אחרינא והתנן הריני כצ"ל והד"א עם ד"ה מונה וכו' למיקם בנזירות הס"ד ואח"כ מ"ה ועוד וכו' כרבי והתניא הד"א: (ה) ד"ה הריני וכו' דכי אמר: (ו) ד"ה מהו דתימא האי כצ"ל ותיבת הא נמחק: (ז) ד"ה ולמעלה וכו' דמשמע חד בדמדבר להו בלישנא דקרא ומראיהן שפל מן הקיר וכתב קירות וכו' ד' בעינן הס"ד ואח"כ מ"ה לא קא חשיב וכו' לישני יתירי הוא דקחשיב:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה ור"י מי סבר ליה כרבי וכו' ואין שייך בו לשון השלמה כלל. נ"ב כאן הס"ד ואח"כ מה"ד הג"ה אא"ב לר"י וכו' והוא פי' אחר על אא"ב א"מ: ב] בא"ד היינו טעמא מכיון שהשלים מת [שאחר] שלשים נמחקו תיבות מת שאחר וצ"ב שס"ה כצ"ל א"מ: ג] בא"ד בסופו מכלל וכו' כמו שכתבתי נ"ב אבל נראה כמו שכתבתי עי' א"מ.

מוסף רש"י

אפילו מאה שנה כו' אין זה נזיר עולם. שיהא מגלח בסוף שלשים, **אלא נזיר לעולם.** דכמלא נזירות אריכתא דמי ואינו מותר בתגלחת כל ימיו (לעיל ז.). **סומכוס אומר הן אחת כו'.** כלומר אם לא פירש כמה נזירות נזר ואמר הריני נזיר הינא היינו נזירות אחת לשלשים יום, וכולם היינא דיגון טריגון כולן לשון לעז שלנו הם, **דיגון שתים.** ויהיה נזיר ששים יום (רשב"ם ב"ב קסד:). **בית עגול.** העשוי ככבשן שאין לו שום פינת קרן זוית (שם). **דיגון.** פינות שתים, מלד אחת עגול ולדו אחת יש לו שתי פינות (שם). **טריגון.** דעביד כחולצא ויש בה שלש פינות (שם). **פינטיגון.** יש לו חמש פינות (שם). **טטרגון.** מרובע (שם). **מאי טעמא.** דאין מטמא בנגעים אלא מרובע (שם). **למעלה הוא אומר קיר קירות.** הוא יכול לומר והנה הנגע בקיר הבית וכתב קירות (שם). **הרי כאן ארבע.** והיינו מרובע, אבל בית עגול כולו קיר אחת. ומראהו שפל מן הקיר, לגופיה אחת (שם). הדרן עלך כל כנויי